

Penge til Kulturbevaring

Kulturstyrelsen bevilliger godt en halv mio. kr. til et forskningsprojekt om konservering af arkæologisk vanddrukket træ, hvor Odense Bys Museers konservatorer deltager.

Odense Bys Museer er én af fire institutioner, som netop har modtaget en bevilling på 531.650 kr. fra Kulturstyrelsen. De øvrige tre institutioner er Strandingsmuseum St. Georg, Konserveringscenter Vest og Nationalmuseet. Pengene er bevilliget til et tværfagligt og tværinstitutionelt forskningsprojekt, som skal "forsøge at udvikle en tidseffektiv og mindre omkostningstung konserveringsmetode til bevaring af vanddrukne arkæologiske trægenstande". Projektet forsøger at metodeudvikle den hidtil almindeligt benyttede form for træimprægnering. I projektet undersøges potentialet i at bruge en såkaldt sukker-alkohol (D-Mannitol) til imprægnering. Den hidtidige metode (en voksimprægnering) kræver lange behandlingstider og dyrt avanceret udstyr, mens D-Mannitol er betragteligt nemmere at introducere i det vanddrukne træ. Forskningsprojektet har til opgave at metodeudvikle og godtgøre om D-Mannitol har lige så gode bevaringstekniske egenskaber som voksimprægneringen.

Projektet, der er det første fuldskala projekt af sin art, som gennemføres for at afklare D-Mannitol imprægneringens fordele og ulemper, udføres på Odense Bys Museer af konservatorerne Jannie Amsgaard Ebsen og Jens Gregers Aagaard (begge Cand.scient.cons.)

Udvikling af egnede træimprægneringsmetoder er vigtig, da Danmark er i den unikke situation, at relativt store mængder af arkæologiske trægenstande bevares under vanddrukne forhold. Gennem tiden nedbrydes træets celler, men træets form holdes udspændt af vandindholdet, som dermed holder træets dimensioner og overfladedetaljer intakte. Disse trægenstande indeholder uvurderlig kulturhistorisk viden, når landets arkæologer finder og udgraver det. Uden en efterfølgende imprægneringsproces vil træet forsvinde, kollapse, revne og vride sig, så trægenstandenes kulturhistoriske informationer samt formidlingspotentiale vil være tabt for altid.

Projektet løber fra august 2015 indtil oktober 2017. Her vil blandt andet en række af det middelalderlige træmateriale, som Odense Bys Museers arkæologer udgravede i 2013 og 2014 på I. Vilhelm Werners Plads i forbindelse med Thomas B. Thriges Gades lukning blive inddraget i projektet. Det omfattende træmateriale består af store mængder af konstruktionstømmer og hundredevis af mindre trægenstande som for eksempel dele af drejede træskåle, tallerkner, tøndes og de såkaldte stavbægre, som vidner om livet i Odenses middelalder for omkring 700 år siden.

Nyt fra arkæologi

I april undersøgte museets arkæologer et område ved Herluf Trolles Vej. "I forbindelse med forundersøgelsen forud for en udstykning opdager vi, at der har ligget en mindre boplads fra yngre bronzealder" fortæller museumsinspektør og arkæolog Maria Lauridsen.

"Bopladsen indeholdt en lille håndfuld tomter i varierende størrelse. Det største hus var ca. 35 meter langt og 6,5 meter bredt, og formentlig har huset været opdelt med en beboelse mod vest og en staldende mod øst. Gravningens mest spændende anlæg var en 2-3 meter bred grøft, der kunne følges over godt 230 meter.

I den sydlige ende af grøften sås en mindre gennemgang, som formentligt har udgjort en adgangsvej gennem grøften. Grøften har fortsat mod nord og syd, og vi ved således ikke, hvor lang den har været, men ud fra områdets topografi ser det ud til, at den afskærer den yderste del af det næs, hvor udgravningen ligger. I så fald har den kun været omkring 700 meter lang. Grøften er endnu kun dateret til jernalderen, men C14-dateringer vil formentligt kunne datere grøften mere præcist. Funktionen af grøften er ikke helt klar, men der er flere muligheder. Den kan være opført som et forsvarsværk - måske i samspil med Lindved Å, men det kan også have været en territorial markering. Antagelig har der som et minimum været en større gård/landsby knyttet til grøften, men placeringen af denne er med stor sandsynlighed under de eksisterende huse på Herluf Trolles Vej, så chancen for at lokalisere den er meget lille".

Maria Lauridsen fortæller videre: "I maj gik vi i gang med en større forundersøgelse i den nordlige del af Søndersø. Kommunen havde bedt om at få arealet forundersøgt i forbindelse med en udstykning. Det var med store forhåbninger, at vi satte forundersøgelsen i gang. Området ligger nemlig mindre end 200 meter fra et koge grubefelt, som museet undersøgte dele af i 2005, og som allerede da var det største hidtil kendte koge grubefelt i Sydsandinavien. Det blev hurtigt tydeligt, at koge grubefeltet var meget større, end vi kunne have forestillet os, for under forundersøgelserne fremkom der store mængder af koge gruber. Området står nu til at skulle undersøges nærmere, så vi kan få afgjort om det er det samme koge grubefelt, der i så fald ser ud til at have dækket op til 7-8 ha. Oplysninger fra beboere i området syd for forundersøgelsen antyder, at feltet har været endnu større endda".

New York og Internationale Fortælle dage

"Der er øjeblikke man aldrig glemmer, og et af dem var for mig afsløringen af H.C. Andersen statuen i Central Park. Den står et smukt sted i parken, og her vil den blive ved med at fortælle om gensidig forståelse, venskab og velvilje." Sådan sagde den danske undervisningsminister Julius Bomholt efter en rejse til New York i 1955 i 150-året for H.C. Andersens fødsel. Statuen, han havde været med til at afsløre, var en 2½ meter høj bronzefigur. Den forestiller H.C. Andersen siddende på en granitbænk med at opslået bog på skødet. For fødderne af digteren sidder en bronzestøbt svaneunge, Den Grimme Ælling, og ser op på ham.

Forud for afsløringen var gået mange års arbejde med at fremme kendskabet til H.C. Andersens værker i New York. I 1930'erne lagde de Dansk-amerikanske Kvinders Selskab sig i spidsen for en årlig radioudsendelse til fejring af digterens fødselsdag 2. april. I radioprogrammet, der var rettet mod New Yorks skolebørn, fortalte man om forfatterens liv og vigtigst af alt: der blev læst højt af hans eventyr. Begivenheden fik stor opmærksomhed. Den daværende borgmester i New York erklærede den 1. april 1936 ligefrem den følgende dag for "Hans Christian Andersen Day" og opfordrede børnene til at lytte til programmet. Det gjorde de, og børnene fortsatte med at stille ind på programmet gennem alle krigsårene.

I 1952 gav man sig til at undersøge mulighederne for at skabe og opstille en statue af H.C. Andersen i Central Park og etablere en åben tilskuerplads rundt om den, hvor der kunne finde højtlesning og historiefortælling sted. Den anerkendte skulptør Georg Lober blev sat på opgaven. Men udgifterne til bronzestatuen var store. For at skabe opmærksomhed om projektet fandt initiativtagerne i 1954 på at involvere danske skolebørn og lade dem bidrage gennem indsamlinger, så statuen kunne blive en gave fra de danske skolebørn til de amerikanske. Også skolebørnene i New York samlede ind. Og i 1955 kunne statuen endelig indvies.

Victor Borge var den første, der læste højt på pladsen. Og siden da har en lang række kunstnere og offentlige personligheder hver lørdag sommeren igennem læst og fortalt eventyr og historier på stedet. New York's officielle historiefortæller fra 1968-1971, forfatteren Dianna Wolkstein, har beskrevet, hvordan fædre i de første år anbragte deres børn på tilskuerrækkerne foran fortælleren for selv at sætte sig hen og læse avis og ryge cigaretter. Men lidt efter lidt blev de grebet af det der foregik, lod aviserne synke og gav sig tid til at lytte med. Nu om dage er lørdagsfortællingerne lige populære blandt voksne og børn.

Arrangementerne organiseres af [Hans Christian Andersen Storytelling Center](#), der også står for en lang række andre tiltag. Centrets mission er at udbrede kendskabet til levende historiefortælling til alle aldersgrupper i New York; at arbejde med den mundtlige fortælletradition og at genfortælle Andersens eventyr, såvel som andre fortællinger og folkeeventyr fra hele verden. Så her, under Central Parks trækrone, kan man opleve Kejserens nye Klæder fremført sammen med folkeeventyr fra Tahiti, Benin og Quebec. Eventyret om De vilde Svaner får selskab af oldindiske skabelsesberetninger og midt i det hele sidder den gamle Andersen med knæ slidt blanke af de mange kravlende børn. Centret afholder også skoleprogrammer, hvor børn og unge trænes i historiefortælling. I 1998 modtog centret Hans Christian Andersen Prisen af priskomiteen i Odense.

Kunstnerisk leder for centret i dag er en af USA's bedste fortællere, Laura Simms. Til august kommer hun til Odense og deltager i [Internationale Fortælle dage](#), som Odense Bys Museer afholder med støtte fra [H.C. Andersen Festivals](#) i uge 34. "Irresistible! A major force in the revival of storytelling in America", som New York Times har skrevet om hende. Sammen med hende byder vi velkommen til tre andre udenlandske fortællere:

Den fremragende irske fortæller, Niall de Burca, den engelske fortæller, Richard Martins, kendt for sin varme og tørre humor, og norske Ragnhild Mørch, der er kunstnerisk leder af efteruddannelsen i fortælling ved Universität der Künste i Berlin.

De vil gennem tre dage fortælle et væld af historier for publikum, ligesom der også vil blive afholdt to workshops: "Courageous Stories" - en workshop med Laura Simms om at fortælle for skolebørn i USA, og "Why and how do we tell Andersen stories?" med Laura Simms og Richard Martins.

Fortællerne giver deres bud på hvorfor og hvordan man fortæller H.C. Andersen i en moderne tid. Viggja Bro åbner fortælle dage med fortællinger på dansk. Der er gratis entré til alle arrangementer - og de er åbne for alle interesserede.

Mediemuseet og *Marks of Metal* på COPENHELL

Forårets særudstilling på Mediemuseets *Marks of Metal - logodesign og visualitet i heavy metal* satte fokus på den visuelle side af en subkultur, der ellers er kendetegnet ved at være højlydt og larmende. Ikke desto mindre er der en stærk designtradition inden for metalmusikken,

hvor logoet udgør bandets visuelle identitet, mens artisterne selv træder i baggrunden. Udstillingen vakte derfor stor interesse hos både heavy metal fans og hos grafisk interesserede, der kunne genkende de stærke typografiske og kalligrafiske traditioner og referencer inden for logodesign i heavy metal.

Nu er *Marks of Metal* taget ud at turnere i bedste heavy metal stil. I dagene 18.-20. juni kunne gæsterne på den københavnske metalfestival COPENHELL hvile ørerne og fordybe sig i et uddrag af udstillingen i form af 14 plancher opsat centralt på festivalpladsen. De omkring 15.000 gæster på festivalen har taget meget positivt imod udstillingen og har også haft lejlighed til at tale visualitet og metalkultur med Mediemuseets faglige medarbejdere, der også har været tilstede på COPENHELL.

Der er gemt en skat på Møntergården...

I maj måned fik Møntergården sin første skat i form af en geocache gemt på museets område. En geocache er en lille beholder, der skal findes som en del af den aktivitet, der kaldes geocaching. Geocaching er en form for skattejagt, hvor man ved hjælp af håndholdte gps'er eller smartphones kan finde små skatte gemt rundt i hele verden. Der ligger over 2,6 millioner geocaches gemt over alt på jorden - fra forhaven til Det Hvide Hus i Washington til Sydpolen. Og nu ligger der altså også en på Møntergården. I kan læse meget mere om den "nørdede" sport på www.geocaching.com.

Skatten på Møntergården skal være til at vise vores flotte museum frem og ikke mindst give en oplevelse til de geocachere, der besøger Odense.

Geocachen er under en måned gammel, og allerede nu er den blevet fundet af 18 personer, herunder både to nordmænd og en tysker, så mon ikke mange flere kommer forbi?

Sommeren i Odense emmer af H.C. Andersen og eventyr

Igen i år inviteres turister til at lære H.C. Andersen og hans eventyr bedre at kende. En reklamefilm slår fast, at der er oplevelser for både voksne og børn til flere dage. Se filmen her: <http://museum.odense.dk/museer/hc-andersens-hus>

Oplev tre H.C. Andersen-attraktioner og få en tinsoldat i gave

For hver af de otte H.C. Andersen-attraktioner i Odense, som du og din familie besøger i skolerens sommerferie, får du et stempel i dit "Eventyrkort Odense". Når du har 3 stempler, så får du en tinsoldat i gave.

Du kan få "Eventyrkort Odense" udleveret hos VisitOdense eller på en af H.C. Andersen-attraktionerne:

- H.C. Andersens Hus
- H.C. Andersens Barndomshjem
- Fyrtøjet
- Odense Aafart
- Den Fynske Landsby

- Odense ZOO
 - Danmarks Jernbanemuseum
 - Egeskov Slot
- Se åbningstider på www.visitodense.dk/hca

Nyhed 2015: Bliv hovedperson i din egen eventyrbog

Gå i H.C. Andersens fodspor og bliv hovedperson i din helt egen eventyrbog.

Download app'en der hjælper dig rundt i H.C. Andersens fodspor.

Undervejs møder du seks forskellige eventyrkulisser, som du kan lade dig fotografere ved.

Når du har været kulisserne igennem genereres automatisk en 20-sider eventyrbog i pdf-format med dig som hovedperson i eventyret Klods Hans.

Download iPhone app eller android via: www.andersensodense.dk

100-året for kvindernes valgret

Den 5. juni var det 100 år siden, at danske kvinder blev politiske medborgere. Det markerer Odense Bys Museer i samarbejde med Historiens Hus gennem en række tiltag og arrangementer hen over sommeren og efteråret.

Fredag den 19. juni fik kvindernes valgret med 100 års forsinkelse et mindesmærke i Munke Mose, da den sten, som man i 1915 droppede at give en inskription, blev givet nyt liv. Elever fra Hunderupskolen og Giersings Realskole var med til at "tilsløre" stenen med en broderet inskription og tegninger, som børnene havde lavet til lejligheden.

Den 25. juni åbnede udstillingen Kvindestemmer om 100 års kvindehistorie og vejen mod stemmeretten. På [hjemmesiden](#) fortælles om en række markante odenseanske kvinders historie i ord og billeder. Her kan du også orientere dig om sommerens og efterårets andre arrangementer.

Museumsinspektør, Børn & Unge – hvad skal hun?

Børn og unge udgør en stor og vigtig del af Odense Bys Museers besøgende. I 2014 kom næsten 80.000 børn og unge under 18 år rundt på de forskellige museer enten som et led i undervisningen eller sammen med familie og venner. Men der er plads til mange flere børn og unge på museerne!

Derfor fik Odense Bys Museer i februar måned en børn & unge-inspektør, Mette Stauersbøl Mogensen, der nu skal sætte fokus på museernes formidling til børn og unge.

"For børn og unge er det ikke nok blot at se de udstillede genstande. De skal inddrages og opleve historien, så de også føler ejerskab med deres egen kulturarv og derigennem forstår det samfund, de vokser op i og er en del af. Det kræver derfor en særlig indsats, når vi som museer skal kunne formidle kulturarven til børn og unge", fortæller Mette Stauersbøl Mogensen.

En andet vigtig opgave bliver at revidere museernes undervisningstilbud, så de lever op til de nye mål, der er kommet med Folkeskolereformen, og ikke mindst åbne museet op for de nye samarbejdsmuligheder, der er kommet med den åbne skole.

Sæsonafslutning på Fyrtøjet

På Børnekulturhuset Fyrtøjet nærmer sæsonafslutningen sig for både Billedskolen og Fortælleskolen - den nye fritidsaktivitet.

"Her på Fyrtøjet glæder vi os allerede til at byde nye børn velkommen til efterårssæsonen, når sommerferien er forbi" fortæller Mette Vedel Kiilerich, der er en af hovedkræfterne bag Fortælleskolen, og hun fortsætter: "I et tilbageblik på Fortælleskolens sæson kan vi glæde os over, at børnene kom ind i huset og tog Fortælleskolen til sig netop på den måde, vi havde drømt om. Hurtigt fandt vi en fin balance, hvor fortællekunstens mange facetter udgjorde den overordnede ramme, samtidig med at børnene også selv tog styring og gjorde forløbet til deres eget".

Mette uddyber: "Udover at samtlige børn på fortælleskolen har vist både mod, fantasi og udvikling, så har de også imponeret som gruppe. Deres engagement har ikke kun drejet sig om egen læring og ambitioner, de har i høj grad også lagt energi og interesse i de andre børns arbejde og støttet hinanden indbyrdes".

"Med mange gode oplevelser i rygsækken allerede efter én sæson, glæder vi os til den næste. I efteråret vil man igen kunne tilmelde sig Fyrtøjets Fortælleskole, hvor vi endnu en gang vil have lige stor opmærksomhed på fortællekunst og fortælleglæde, og hvor en masse nye historier og eventyr venter på at blive fortalt", slutter Mette Vedel Kiilerich.

Nordisk netværksseminar på Odense Bys Museer

Netværket for bebyggelsesnavneforskning, der er dannet i samarbejde mellem Odense Bys Museer og Uppsala Universitet i Sverige, afholder seminar om bebyggelseskontinuitet og stednavne på Odense Bys Museer 1. oktober 2015.

Emnet sætter fokus på brugen af stednavne i både museumsarbejde og forskning, og foredragsholderne består af arkæologer og stednavneforskere fra Sverige, Norge og Danmark.

Seminaret er åbent for alle interesserede, og deltagelse koster 125 kr. inkl. kaffe og frokost.

Tilmelding til Lisbeth Eilersgaard Christensen, Post.doc på lisch@odense.dk.